

Lausuntopalvelu OPH

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Helsinki

Viite: OPH-784-2021

Tehyn lausunto puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta

Tehy ry lausuu yhdessä yhteistyöjäsenjärjestöjen kanssa puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon perusteiden luonnoksen työelämälähtöisyydestä ja tutkinnon osien sisällöistä (ammattitaitovaatimukset, arviointi). Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon perusteet on päätetty uudistaa vastaamaan nykypäivän työelämän vaatimuksia. Uudet tutkinnon perusteet tulevat voimaan 1.8.2022. Tämä lausunto kohdistuu niihin tutkinnon osiin, joissa osaamista hankitaan sosiaali-, terveystyö-, varhaiskasvatuksen tai kuntoutuksen toimintaympäristöissä.

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon perusteissa otetaan käyttöön yhtenäinen arviointikriteeristö, mikä muuttaa arvioinnin kriteerien lisäksi ammattitaitovaatimuksia. Tutkinnon muodostumiseen ja ammattitaidon osoittamiseen ei tule muutoksia tässä vaiheessa. Toteamme kuitenkin, että vaikka tässä vaiheessa tutkinnon muodostumiseen tulee muutoksia, tulee huomioida, että runsas tutkinnon osien valinnaisuus ja vähäinen yhteisten pakollisten opintojen osuus vaikeuttavat työelämän käsitystä siitä, millainen osaaminen ja koulutus puhtaus- ja kiinteistöalan perustutkinnon suorittaneella henkilöllä itse asiassa on.

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys

Ammattitaitovaatimusten kieli on paikoin vaikeasti ymmärrettävää, siksi tulee kiinnittää huomiota selkokielisyyteen. On hyvä ottaa huomioon, että kyseessä on ala, jossa työskentelee paljon vieraskielisiä. Olisiko mahdollista löytää konkreettisempi vastine seuraaville käsitteille: asiakaskohde, asiakastilanne, palvelutilanne.

Perussiivouspalveluiden ja kotisiivouspalveluiden tutkinnon osien sisällön ero hyvin vähäinen. Näin ollen tulee tarkastella uudestaan, onko tarpeen kaksi erillistä tutkinnon osaa, kun vain toimintaympäristö muuttuu? Tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten sisällöt hyvin samankaltaisia, onko siis tarpeen, että jokaisella toimintaympäristöllä on oma tutkinnon osa? Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyyttä lisäksi tutkinnon osien synteesi ja siten niiden vähäisempi määrä.

Tutkinnon osien sisällöt (ammattitaitovaatimukset, arviointi)

Ammattitaitovaatimuksissa toistetaan aseptista työskentelyä, lisäksi tulee painottaa tavanomaisia ja infektioiden varotoimia ja sitä, kuinka niiden mukaan puhdistus- ja huoltotoimet toteutetaan. Pelkkä eristyssiivous ei ole sitä. Eristyksiäkin on erilaisia. Ammattitaitovaatimuksena tulee olla, että tietää ja ymmärtää eri infektioiden varotoimien (tavanomaiset varotoimet, kosketusvarotoimet, pisara- ja ilmavarotoimet) merkityksen puhtaana pitoon ja myös omaan suojaukseen sekä osaa toimia erilaisten varotoimien mukaan.

Tutkinnon osien sisällöissä on hyvin paljon toistoa. Esimerkiksi työturvallisuus toistuu jokaisessa tutkinnon osassa. Työturvallisuus on ehdottomasti erittäin tärkeä ja sitä tulee painottaa. Silti ehdotamme työturvallisuuden ammattitaitovaatimuksen sisällyttämistä pakolliseen tutkinnon osaan. Reformin yhtenä tavoitteena oli, että opiskelija hankkii sitä osaamista mikä häneltä puuttuu. Tässä luonnoksessa opiskelija joutuisi näyttämään osaamisen jokaisessa tutkinnon osassa. Puhtaus- ja kiinteistöalalla on myös muita ammattitaitovaatimuksia, esimerkiksi aseptinen työjärjestys, mitä ei voi päivittäisessä työssä sivuuttaa. Kyseistä osaamista ei kuitenkaan edellytetä jokaisessa tutkinnon osassa. Sen sijaan tulee korostaa, että työturvallisuuden tai asiakasturvallisuuden vaarantaminen näytössä johtaa suorituksen hylkäämiseen.

Yhtenäinen arviointikriteeristö on kannatettava, mutta asettaa samalla erityisiä vaatimuksia ja kehittämistarpeita ammattitaitovaatimukselle ja niiden sisällöille, nyt tämä työ on selkeästi kesken ja kriteeristö ei toimi siten kuin sen tulisi toimia ja samalla helpottaa ja yhtenäistää työelämän arviointityötä. ”Asiakaspalvelutilanteissa ja työyhteisön jäsenenä toimiminen” ja ”Työturvallisuuden noudattaminen lähes identtisiä kaikissa tutkinnon osissa. Nyt näyttäisi siltä, että ammattitaitovaatimukset ovat jätetty samaan muotoon ja sisältöön kuin ennen arvioinnin uudistusta.

Olemme huomauttaneet jokaisessa lausunnossa siitä, että seuraavaa lausetta tulee konkretisoida: ”Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.” Nykyinen muoto ei turvaa opiskelijoiden yhdenvertaista ja tasalaatuaista kohtelua tilanteissa, joissa osaamisen näyttämisen ei ole mahdollista aidoissa tilanteissa.

Asiakaslähtöisten puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen tuottaminen, 15 osp tutkinnon osan ammattitaitovaatimus: tunnistaa turvallisuuteen liittyviä seikkoja on osaamisen tasona riittämätön. Opiskelijan pitää osata puuttua välittömästi ja tiedottaa. Tosin kyseinen asia huomioidaan työturvallisuus ammattitaitovaatimuksen sisällöissä. Näin ollen kriteeristössä on päällekkäisyyttä ja siksi sen voisi poistaa kohdasta Puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen toteuttaminen asiakaskohteessa ammattitaitovaatimuksen yhteydestä.

Avustamis- ja asiointipalvelujen tuottaminen, 30 osp on kannatettava kokonaisuus/tutkinnon osa niille opiskelijoille, jotka tulevat työskentelemään kotona apua tarvitsevien asiakkaiden kanssa ja saavat sairauksien ja lääkehoitoon apua terveydenhuollon ammattihenkilöiltä. Tämä tutkinnon osa yhdessä muun Puhtaus- ja kiinteistöalan tutkinnon osien kanssa tuottaa juuri sitä osaamista, mitä hoiva-avustaja tarvitsee työssään asiakkaiden kanssa. Koska Puhtaus- ja kiinteistöalan perustutkinto tuottaa laajuudeltaan sellaista osaamista, että voidaan turvata asiakasturvallisuus ja riittävä osaaminen juuri niihin työtehtäviin, joihin työnantajat hakevat työnhakuilmoituksissaan työntekijöitä toimimaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden rinnalle.

Sosiaalihuoltolaitosten puhtauspalvelut, 40 osp ja Terveystieteiden puhtauspalvelut, 40 tutkinnon osat ovat niin samankaltaisia, että olisi järkevämpää yhdistää ne yhdeksi kokonaisuudeksi. Yhdistämisellä voisi olla myös työllistävä vaikutus, kun opiskelijan osaaminen on laaja-alaisempaa. Vaatteiden ja tekstiilien huoltaminen, 20 osp tutkinnon osa on suppea kokonaisuus ja osaamispisteet ovat ylimitoitettua vaadittavaan osaamiseen. Kyseisen tutkinnon osan voisi yhdistää toiseen tutkinnon osaan.

Perehtyy verbi kuvaa aivan liian matalaa osaamisen hankkimista. Osaamisen taso tulee kuvata esimerkiksi seuraavien verbein: tietää, osaa, selvittää, noudattaa, suunnittelee.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä seuraavien Tehyn yhteistyöjäsenjärjestöjen kanssa: Suomen kättilöliitto ry, Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Helsinki 23.3.2021

Millariikka Rytkönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco, koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057

